

روزی برای میراث

شورای بین‌المللی موزه‌ها (Icom) شعار روز جهانی موزه‌ها را «موزه‌ها، پایداری، حال خوب، اعلام کرده است. از آنجایی که موزه‌ها خاستگاه تجلی فرهنگ و هویت ملی هستند، بی شک نمی‌توان منکر نقش بی‌بدیل موزه‌ها در پایداری جوامع شد، چراکه موزه‌ها در پیچه‌ای از گذشته به آینده هستند و با ارتباط بین نسلی جریان حرکت و ترقی بشریت را در دوره‌های مختلف ترسیم می‌کنند. خراسان از دیرباز بر تارک فرهنگ این مرزوبوم درخشیده و جای جای این خطه زرخیز به وجود

بابرکت مضجع شریف رضوی، قطب زیارت اهل بیت عصمت و طهارت شده است. اگر نیک بنگریم، می‌بینیم این دیار در زمینه موزه دارای سابقه‌ای درخشان بوده و از ظرفیت موزه برای حال خوب زائران استفاده مطلوب کرده است. استان خراسان رضوی با ظرفیت‌هایی که در حوزه‌های فرهنگی دارد و از طرفی، حضور زائران و گردشگران، نیازمند تنوع بخشی در حوزه راه‌اندازی و بهره‌برداری از موزه است تا با برنامه‌ریزی بلندمدت به حال خوب جامعه به ویژه زائران کمک کرده باشد. اکنون استان خراسان رضوی با داشتن بیش از نود موزه در شهرستان‌های مختلف، بعد از تهران در جایگاه دوم کشور از لحاظ تعداد قرار دارد که البته با توجه به تاریخ این خطه از ایران و نقش تأثیرگذاری که مردم این منطقه در تاریخ و فرهنگ ایران داشته‌اند، هنوز هم به موزه‌ها و سایت‌موزه‌هایی نیاز داریم تا فرهنگ غنی این منطقه از کشور را معرفی کنند و به مردم ایران و دنیا بشناسانند. اکنون با تغییر وضع اطلاع‌رسانی و پدیدار شدن رسانه‌های متنوع و نوین می‌توان به شناخت بیشتر و بهتر مردم از میراث فرهنگی و آثار موزه‌ای امیدوار بود، چراکه با گسترش روزافزون فناوری، موزه‌ها نیز از لحاظ شکل، فرم و محتوا تغییر کرده و موزه‌های شیء محور به موزه‌های روایت و دانش محور تبدیل شده‌اند. اکنون برخی موزه‌ها به سمت موزه‌های مشارکتی پیش رفته‌اند و با استفاده از فناوری‌های روز، مراجعان می‌توانند در موزه‌ها بازدیدي متفاوت را تجربه کنند. استان خراسان رضوی با تکیه بر فرهنگ غنی خطه خورشید، استفاده از امکانات روز را در دستور کار قرار داده است و امیدواریم بتوانیم با استفاده از فناوری‌های روز به معرفی و بازشناسی هویت ایرانی اسلامی خراسان بپردازیم.

چشم‌تان روشن

حمایت بیشتر از بیماران مبتلا به فنیل کتونوری

بیماری‌های خاص یکی دوتا نیستند. برخی‌هایشان آن قدر ناشناخته‌اند که گاهی در عمرمان نامشان را هم نشنیده ایم؛ اما برخی خانواده‌ها با داشتن فرزندان مبتلا، عمری با آن بیماری دست و پنجه نرم می‌کنند. یکی از آن‌ها که در صد شیوعش براساس آمارهای غیررسمی مسئولان، هم اکنون حدود ۳هزار کودک در کشور اعلام شده PKU یا فنیل کتونوروزی است. نامش شاید چندان مهم نباشد، اما علائم و زمان تشخیص در شدت ناتوان شدن کودک مهم است. همین است که والدین این کودکان را گرفتار دغدغه و نگرانی همیشگی می‌کند، علت این بیماری، فعالیت نکردن آنزیم کبدی، فنیل آلانین هیدروکسیلاز است و عوارض دائمی مانند آسیب به سیستم اعصاب و مغز و در نهایت عقب‌ماندگی‌های ذهنی را در پی دارد. به همین دلیل، این کودکان پس از تشخیص، زیر پوشش حمایت‌های بهزیستی قرار می‌گیرند. با این همه، خانواده‌هایشان مدام در پی افزایش کمک‌ها بوده‌اند، ما چرا این است که کودک مبتلا حتی نمی‌تواند شیر خشک عادی بخورد. پس از دوسالگی، هم باید فقط از مواد غذایی مخصوص تغذیه کند. یعنی هم رنج بیماری دارند، هم رژیم غذایی خاص طولانی مدت. همین است که خرج خانواده‌ها زیاد می‌کند و دغدغه‌های آنان را بیشتر. سال هاست بهزیستی برای خانواده‌های این کودکان براساس نوع و درصد معلولیت، خدماتی ارائه می‌دهد. خبر خوش این است که به گفته محمود کلایی، رئیس گروه توان بخشی اجتماعی و خدمات رفاهی سازمان بهزیستی کشور، قرار است کمک‌هزینه این کودکان تا ۴۰ درصد افزایش پیدا کند. در این صورت، مبلغ معادل ۴ میلیون تومان سرانه تقدیه و ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان سرانه در مان افزایش پیدا می‌کند تا این کودکان از خدمات بهتری استفاده کنند. سالانه به طور میانگین سیصد تاج‌حصار در نوزاد مبتلا به این بیماری در ایران متولد می‌شوند و نرخ شیوع آن یک در ۵ هزار موالید است.

شهر

۱۳

جمعه

مرگ برای همه است. کاری نکنیم که نه شرعی است و نه خداپسند. پذیرایی با چند نوع میوه که یک پنجمش هم خورده نمی‌شود یا نصب آن همه پرده و تاج گل‌های چند ده میلیونی چطور به روح میت برسد، در حالی که یک نیازمند شاهد این همه ریخت و پاش است؟! نمی‌خواستیم این بدعت در مسجد ما ادامه پیدا کند. حجت‌الاسلام والمسلمین جعفر احمدی‌زاد، در جایگاه ستایش ۲ واقع شده است، چند سال پیش با چند نفر دیگر از امامان جماعت تصمیمش را عملی کرد: حدود هفت هشت سالی می‌شود. آن موقع هنوز مثل این روزها تجملات زیاد نبود، اما بودند خانواده‌هایی که ریخت و پاش می‌کردند. با امامان چند مسجد دیگر که حول همین منطقه خودمان بودند، مشورت کردیم و قرار شد نگذاریم مجالس ترحیم مساجد ما از حد مشخصی خارج شوند.

شرط برگزاری مجلس ترحیم در مسجد آن‌ها چند مورد است، پذیرایی باید فقط با چای و خرما باشد و آوردن میوه ممنوع است. نصب آگهی تسلیت در داخل مسجد ممنوع است و بیرون از آن به تعداد کم مجاز است و مراسم با تلاوت قرآن کریم پایان می‌یابد: برگزاری مراسم آن چنانی باعث می‌شد خانواده‌هایی که مشکل مالی دارند، یا به قرض و بدهی بیفتند یا تصور کنند اگر چنین نکنند، در حق میتشان کم‌کاری کرده‌اند. در حالی که توصیه کردیم آن‌ها که وضع مالی بهتری دارند، نیازمندان را اطعام کنند. اتفاقا خیریه‌ای در مسجد داریم و از طریق آن به افراد کمک می‌کنیم.

برای فرهنگ سازی بر این ایده اصرار کردند، حتی تعدادی از افراد از گرفتن مراسم در مسجدشان منصرف شدند: در همه این سال‌ها افراد بسیار کمی وقتی شرایط ما را دیدند، منصرف شدند، چون به برگزاری مراسم همراه با تجملات اصرار داشتند. البته ما این قدر این کار را در مسجد خود ادامه دادیم که اهالی و مردم منطقه حالا دیگر از این جزئیات خبر دارند و با کمال میل این مسیر را ادامه می‌دهند. حتی مبلغی که برای مسجد دریافت می‌کنیم نیز از مساجد دیگر کمتر است و گاه

از افراد خیلی نیازمند مبلغی نمی‌گیریم. حجت‌الاسلام والمسلمین احمدی‌زاد این را هم می‌داند که مسیر سختی در پیش است: اگر برای مردم توضیح بدهیم، مشتاق هستند و می‌پذیرند، یعنی نیاز به راهنمایی دارند. و گرنه پای تجملات بی‌حدومرز به مجالس باز می‌شود. با صحبت‌های ما بسیاری از افرادی که توان مالی دارند، از تصمیمشان منصرف شدند و هزینه اضافه را خرج نیازمندان کردند.

ترس از قضاوت مردم

امام جماعت مسجد حجت‌الاسلام والمسلمین سید محمد جواد هاشمی حسینی

عرض تسلیت به دیوارهای بیرونی مسجد، توزیع کاغذهای تسلیت در مراسم و ... دریافت بنده این است که اگر دیگران هم به انجام این سنت‌های نادرست نمی‌پیوندند، به دلیل محدودیت‌های مالی‌شان است، نه اینکه دلشان نخواهد و به این شیوه برگزاری مجالس ترحیم اعتقادی نداشته باشند. اینکه چرا مردم به انجام تشریفات یاد شده با همه زحمت‌هایی که برایشان دارد، تن می‌دهند، به نگرانی‌شان از قضاوت‌های دیگران برمی‌گردد؛ همین «ما آبرو داریم، گفتن‌ها، مبدا مردم بگویند بچه‌های فلانی برای پدر یا مادر خدایا برزشان خرج نکردند و تصوراتی از این دست. دلیل موفق نبودن این طرح در این مسجد با وجود پیوستن ظاهری به آن را در یک دست نبودن دست‌اندرکاران مسجد می‌دانم. به بیان دیگر، صرف خواستن امام جماعت برای اجرا شدن طرح کافی نیست و سایر تصمیم‌گیرندگان مثل هیئت‌امنا هم باید پای کار باشند. با این حال، فرهنگ‌سازی برای پرهیز از تجمل و اسراف در قالب تفسیر آیات قرآن، با راه‌ها به‌نمازگزاران این مسجد توصیه شده است و باز هم می‌شود.

شهادت| مسجد و حسینیه امام رضا(ع) واقع در محله تلگرد هم به طرح حذف تشریفات از مراسم ترحیم اموات پیوسته، اما واقعیت این است که در عمل، توفیقی حاصل نشده است و ما همچنان شاهد برگزاری مراسم ترحیم پر تشریفات و با هزینه‌های زائد در این مسجد هستیم. تشریفات که نفعی به حال میت ندارد و متأسفانه به نظر می‌رسد روزه‌روز هم به دامنه آن افزوده می‌شود. به عنوان مثال، اگر در مراسم چند سال پیش، هر کس که برای عرض تسلیت به صاحب‌عزا می‌آمد، با خوراکی‌های مختصر در یک پیش‌دستی پذیرایی می‌شد، الان انواع و اقسام خوراکی‌ها در یک بسته بندی ویژه در مراسم ترحیم مقایبش گذاشته می‌شود که با توجه به وضعیت بازار، هزینه‌های هنگفتی به همراه دارد. اگر تصورات این است که چون این مسجد در محله کم‌برخوردار تلگرد قرار دارد، تشریفات در مراسم ترحیم اموات وفور ندارد، تصور درستی نیست. به صورت تخمینی از هر ۱۰ مراسم، دو مراسم کاملاً برطلمطراق برگزار می‌شود، با تاج گل‌های چند میلیونی، پذیرایی‌های تشریفاتی، نصب بنرهای

پیشگیری، حلقه گم شده اعتیاد فرزندان

وی می‌افزاید: پس از اینکه والدین متوجه می‌شوند، برخی‌شان شیوه انکار کردن را پیش می‌گیرند. اینکه نمی‌خواهند باور کنند فرزندان دچار این آسیب شده است. اما باید این را بپذیرند که ممکن است حتی دو تا پنج سال نیز از این اعتیاد گذشته باشد. انکار کردن والدین درمان را به تأخیر می‌اندازد و این مسئله‌ای است که ما در کمپ‌های ترک اعتیاد با آن روبه‌رو می‌شویم. والدین این مسئله را باید جدی بگیرند که اعتیاد می‌تواند زمینه‌ساز آسیب‌های اجتماعی دیگر شود. اعتیاد بر طاق بسیار تأثیرگذار است. موارد دیگری نیز مانند کودک‌آزاری، کودکان کار و بسیاری از آسیب‌های اجتماعی دیگری که در جامعه می‌بینیم، از دل اعتیاد به وجود می‌آیند.

آموزش مهارت برای پیشگیری ضروری است کارشناس پیشگیری از اعتیاد درباره پیشگیری سطح یک که از اهمیت بیشتری برخوردار است، می‌گوید: خانواده پیش از روبه‌رو شدن با آسیب‌های اجتماعی باید مهارت‌های مورد نیاز را یاد گرفته باشد، اما متأسفانه ما در سطح کلان هم حتی در اعتبارات دولتی بیشترین تخصیص را در حوزه درمان داریم. این در حالی است که پیشگیری در اولویت است. یعقوبی می‌افزاید: پیشگیری یعنی اینکه مهارت فرزندپروری بر مهارت فرزندآوری اولویت دارد. باید بدانیم چهار سال اول زندگی فرزندان اهمیت بسیاری دارد و از در رفاقت وارد شویم و سپس ارزیابی دیگر در این مرحله کارگشا نیست.

والدین انکار را کنار بگذارند.

فقط نظارت ستادی

سه چهار سالی است که ستاد تشکیل شده است، ستادی به نام سامان‌دهی مجالس ترحیم. اعضای هم سازمان‌های متعددی هستند که هر کدام به نوعی با این موضوع مرتبط‌اند، مرکز رسیدگی به امور مساجد، اتحادیه تالارها، سازمان تبلیغات، کانون مداحان، بهشت‌رضا^(ع) و نهادهای دیگر. محسن بامی مدیر اجتماعی مرکز رسیدگی به امور مساجد استان‌های خراسان است. او به سؤالاتی پاسخ می‌دهد که در این باره بیان می‌کنیم. از اهداف این ستاد تا جایگاهش: ورود تجملات و اسراف‌ها در مراسم ختم و ترحیم سبب شد این ستاد راه‌اندازی کنیم. در واقع محلی برای گردهمایی و اشتراک نظر درباره فرهنگ سازی با حضور متولیان این حوزه است. او از پیگیری‌هایی می‌گوید که در همه این چند سال انجام شده است: برای هر دستگاه شرح وظایفی در حیطه خودش تعریف شد که متولی انجام آن باشد. اینکه برخی مراسم‌ها با تجملات برگزار می‌شود و مثلاً بخشی از آن مربوط به اتحادیه تالارها و تشریفات است را به خودشان سپردیم تا به روش و عملکرد خود پیگیر باشند.

بخشی از کارشان در حوزه مساجد است و فرهنگ سازی از طریق آن‌ها که بامی در این باره توضیح می‌دهد: هم اکنون ۱۶۰۰ مسجد در شهرستان مشهد زیر مجموعه ما هستند که کار برگزاری مراسم را برعهده دارند. البته مساجد ما فقط مکان را برای برگزاری مجالس در اختیار خانواده‌ها قرار می‌دهند و متولی انجام هیچ تشریفاتی نیستند. در عین حال، به آن‌ها هم توصیه کرده ایم به نحوی خانواده‌ها را توجیه کنند و مساجد بسیاری هم به عنوان شاخص در حال فرهنگ سازی هستند. هر چند وجود مساجدی با اجازه برگزاری تجملات وارد نمی‌کنیم.

بعد از چند سال برگزاری جلسه و کار توجیهی، باید جمع‌بندی مشخصی از کیفیت کار داشت. کارها پیش رفته است. اما به گفته بامی یک، اما، دارد: هر چند که توان

برآمدن از عهده مراسم عزاداری یک عزیز، خود عزایی دیگر است. این جمله ا غراق نیست. روزگاری خانواده‌ها فقط برای مجالس شادی و عروسی مهمانان را می‌شمردند و بر سر تهیه و تدارک پذیرایی‌اش حساب و کتاب می‌کردند و در خانه خانواده عزادار باز بود تا هر که می‌خواهد، بیاید و برود. این در حالی است که مدتی است بسیاری حتی از خیر برگزاری روز

هفتم هم گذشته‌اند، چه برسد به چهلیم و سالگرد، از بس که از پس هزینه‌هایش بر نمی‌آیند. هزینه‌هایی که جزئیات آن‌ها رسم و به قولی مد است. بختن حلوائی ختم در خانه و تزئین آن یا پذیرایی از مهمانان دیگر شیک و محترمانه نیست. طوری شده است که همه می‌دانند اگر عزادار هستند، باید بروید سراغ یکی از دفترهای تشریفات و همه را بگذاردید به عهده آن‌ها. طبیعتاً هزینه این برگزاری از عهده خیلی‌ها بر نمی‌آید و لازم است از خیر برگزاری بخشی بگذرید. در چنین اوضاعی، تعدادی از مساجد شهرمان بنا را گذاشته‌اند بر دوری از تجملات. اصلاً شرط‌شان برای برگزاری ختم مشخص است؛ اگر می‌توانید به کمترین‌ها بسنده کنید و همه هوش و حواس‌تان به مرحوم باشد، بسم ...

گزارش روز

تکمیل آلود روزنامه نگار

پیدا کردن چند نخ سیگار در جیب فرزند نوجوانمان یا از آن بدتر روبه‌رو شدن تصادفی با نشانه‌هایی که ما را متوجه اعتیاد فرزندان به مواد مخدر بکنند، تجربه تلخ و هولناکی است که ممکن است خانواده‌ها را وارد بحران جدی کند. اینکه والدین پس از رویارو شدن با این مسئله چگونه واکنش نشان بدهند و درصد درمان فرزندان برپایند نیز مسئله‌ای تأمل برانگیز است. گاهی والدین به دلیل شوک بسیار، قادر به نشان دادن واکنش درست و منطقی نیستند و با رفتاری میجانی، نه تنها مشکل را حل نمی‌کنند، بلکه آسیبی دوچندان را نیز رقم می‌زنند. گاهی با خشونت زمینه‌ساز ترک خانه فرزند می‌شوند و گاهی با طرد کردن، انزوایی را رقم می‌زنند که فرزندان تنها وضع روبه‌بودی را تجربه نمی‌کند، بلکه روزه‌روز در اعتیاد و آسیب گرفتارتر می‌شود. برای تصمیم‌گیری و واکنش مطلوب در چنین مواقعی، با مرضی یعقوبی، کارشناس پیشگیری از اعتیاد، گفت و گو کردیم که در ادامه می‌خوانید.

گفت و گو

علیه جهانپخش روزنامه نگار

ارتباط مؤثر با فرزندان قطع شده است. در این مرحله، وقتی با اعتیاد یا مصرف دخانیات فرزند روبه‌رو شدیم، وارد پیشگیری سطح دو شده ایم و پیشگیری سطح یک دیگر در این مرحله کارگشا نیست. والدین انکار را کنار بگذارند. یعقوبی بیان می‌کند: در پیشگیری سطح دو، اول همدلی، دوم رفاقت و سوم ارزیابی نیاز است. ابتدا باید با او همدلی کنیم و از در رفاقت وارد شویم و سپس ارزیابی کنیم که در کار کردهای خانواده کجا مشکل داشته‌ایم. در ارتباط بین پدر و مادر چه چالش‌هایی در خانواده وجود داشته است و سپس به سمت درمان برویم. چرایی رادر این مرحله باید در چهار سال اول در زمینه تربیتی اقدامات لازم را انجام بدهیم. اگر برای فرزند من این اتفاق افتاده است.

ارتباط با فرزندان را مرور کنیم این کارشناس، در حوزه پیشگیری از اعتیاد فرزندان در خانواده به دو سطح اشاره می‌کند و می‌گوید: زمانی که والدین با اعتیاد فرزندشان روبه‌رو می‌شوند، معمولاً دو تا پنج سال از این موضوع گذشته است. بنابراین این را باید در نظر بگیرند که این مسئله هم اکنون اتفاق نیفتاده است. بهترین کار این است که دو تا پنج سال گذشته را مرور کنند که چه اتفاقی میان آن‌ها و فرزندشان رخ داده که حال گرفتار اعتیاد شده است. یعقوبی در ادامه بیان می‌کند: مشکلی که در حوزه اعتیاد داریم، ضعیف بودن آگاهی و دانش خانواده‌هاست و همچنین، نداشتن مهارت‌های مؤثری که این اتفاق را در خانواده رقم زده است. خانواده‌ها باید این مسئله را وا کاوی کنند که چه زمانی